

dat Janneke leefde. Een klein meisje in de ouderwetse kleren van het eiland Walcheren: lange rokken, tot even boven de klompen, 't nauwsluitend jakje over het gebloemde doekje en de gladde, kleurige beuk. De armpjes bloot tot ver boven de elleboog. Een paar snoer kralen om het magere nekje en boven het blozende gezichtje met het strak gescheiden blonde haar eerst het witte ondermutsje met de koperen krullen aan weerszij, vlak bij de ogen en daaroverheen de lange kanten muts, die ver over de schouders neerhing. Zo was Janneke toen ze tien was. Met haar moeder woonde ze samen in een klein huisje aan de schelpenweg, daar waar de duinen beginnen, waar 's zomers de wilde rozen bloeiden en geurden. Maar nu was 't winter. De sneeuw lag allerwege op de toppen van duin en bomen. De straten waren spiegelglad en op de duinpannen, die vol regenwater waren, reden ze schaatsen. Als 't nog harder ging vriezen dan zouden ze met Kerstmis op de grachten van het kasteel kunnen rijden.

Net ging de school uit. Meester heeft zijn jas aangetrokken omdat hij bij 't uitgaan van de school altijd aan de open deur staat om de kinderen na te kijken, of ze wel de straat opgaan zonder al te veel rumoer te maken: „dag Maatje, dag Siene, een andere keer beter op tijd zijn, Jan . . .”. Nu, rumoer maakten ze wel op straat, maar zolang ze de mensen niet lastig vielen, kon meester daar wel om glimlachen. Kijk ze nu eens glissen op de klompen. De jongens gooiden met sneeuwballen naar de meisjes. Nu ja, daar had je de sneeuw voor! Al gauw verdwijnen ze uit het gezicht en meester gaat naar de warme kachel.

Janneke loopt met Maatje van Janus den schilder. Stijf lopen ze gearmd. Die armpjes hebben ze, om de kou, beschermd met lange gebreide mofjes, die tot hoog boven de elleboog reiken. Ook hebben ze de warme doeken om de schouders geslagen en voor de borst gekruist, op de rug vastgebonden. Ze lopen dicht naast elkaar. Ze zijn vriendinnen en Maatje heeft nieuws te vertellen:

„We krijgen gasten met de Kersemis!”

„Neeen toch!” roept Janneke, want hoe kan dat nu bestaan: gasten in de winter! Dat is goed voor de zomerdag, dan kan het gebeuren, als het hotel vol is, dat enkelen van die stadse mensen kamers huren in de kleine huisjes van het dorp

en dat de bewoners dan zelf zolang op zolder slapen, maar 's winters . . .
„Je beuzelt maar wat! 's Winters kunnen ze toch de zee niet in? En waarvoor moeten ze anders bij ons in het dorp komen?”
„'t Is toch waar. 't Is een meneer en een mevrouw. Ze hebben aan vader en moeder geschreven. Ze moesten van de stad eens uitrusten. Zo stond het in de brief. Vader zei, dat hij 't niet begreep, hoe mensen van de stad, die nooit eens hard met derlui handen werkten, nog moe werden, maar moeder zei, dat het er niet op aankwam, waarvan ze uitrusten wilden, als ze maar kwamen, want dat het met vader's schilderen in de winterdag maar armoe was.”

„En wij dan?” vroeg Janneke en opeens klonk haar stem treurig, „wij hebben helemaal geen vader om voor ons de centen te verdienen. Mijn moeder, als die niet voor de mensen wassen kan of voor ze werken, dan . . .”
„Maar ze kan wél wassen en werken”, heeft nuchtere Maatje gezegd. „'s Winters kan ze 't ook. Een schilder niet. Die heeft te wachten tot de zomerdag. Maar meid, 'k heb ook nog niet alles verteld. Weet je, wat er nog meer in die brief stond? Moet je horen: ze willen, dat vader nog een andere kamer in het dorp voor ze huurt, want ze begreep wel, dat er voor vier mensen geen plaats in ons huis was en ze willen twee jongens meebrengen. Elf en twaalf zijn ze en nu hebben we zo gedacht . . .”
„Wat heb je gedacht?” heeft Janneke gevraagd en toch weet ze 't antwoord zelf al. Maatje is haar vriendin. Die heeft gedacht, dat die twee jongens wel

in moeder's huisje konden wonen. En ja, daar had je 't antwoord al: „Toen vader de brief voorgelezen had, zei moeder het opeens: „zou dat niet iets wezen voor Janneke's moeder?” En als jij 't nu aan je moeder vertelt zeg Janne, als 't nu eens bleef vriezen en dan de Kerstvacantie met die jongens! Als die nu eens schaatsen mee hebben en ik heb de mijne en we gingen met z'n vieren uit! 'k Vind het best leuk om eens wat pret te hebben!”

Maar Janneke, toen Maatje de weg naar huis was ingeslagen, liep in gepeinzen. Ze bedacht, dat ze bang zou wezen voor die vreemde jongens. Zó bang, dat ze er even over dacht om niets tegen moeder te zeggen. De Kerstdagen stil met Maatje of moeder, dat zou toch veel gezelliger wezen. Maar toen ze thuiskwam en moeder's zorgelijke gezicht zag, toen zei ze het toch:

„Maatje's moeder, die krijgt wintergasten!”

„Kom Janneke, je zal 't niet goed hebben begrepen!” Want nog beter dan Janneke zelf, wist moeder, dat het in die tijd geen gewoonte was bij de stadse mensen om 's winters in de kou naar de dorpen te gaan. Zelfs in de warme zomerdagen kwamen er maar weinig mensen en 't kleine hotel was meestal groot genoeg om ze allen te bergen. Maar toen Janneke het alles verteld had, toen sloeg moeder wel van verbazing de handen in elkaar, maar geloven deed ze het:

„Ze zouden op de zolder kunnen slapen. 't Zijn maar jongens. Ze zullen de hele dag uit wezen. Last zal 'k er niet van hebben en de centen kan 'k goed gebruiken. 'k Had al niet genoeg om suiker te kopen voor boterballetjes van de week!”

Op het punt stond Janneke om het toen te vragen: als moeder aan die wintergasten wat verdiende, zou ze dan een pop kunnen kopen, zo een als Maatje had? En schaatsen o, wat zou ze graag schaatsen hebben, zoals Maatje en veel anderen. Maar Janneke was een bescheiden en een verlegen meisje. Als je geen vader meer had, als je moeder heel hard werken moest omdat er anders geen boterhammen waren, dan vroeg je niet om schaatsen en een pop. En plotseling, omdat bij Janneke alles onverwacht gebeurde en zonder dat ze er veel bij nadacht, sloeg ze beide haar armpjes om moeder's hals:

„Over twee jaar, dan mag ik van school. Dan kan ik al in een dienstje. Dan kom ik 's avonds thuis en ik gooi de centen, die 'k heb verdiend in moeke's schoot en later, als ik groot ben, dan koop ik een nieuw jak voor je en een goud slot voor je kralen!”

Ja, Janneke, was een lief, goed meisje. Altijd wou ze zorgen en redderen, maar voor vreemden was ze wat schuw, wat bang. Toen dan ook tegen Kerstmis de jongens uit de stad kwamen, hielp ze moeder wel met het opmaken van de twee matrassen, die ze op de grond van de zolder hadden gelegd, maar in 't schuurtje verstopte ze zich, toen de twee bij moeder in de kamer waren. „Je ben niet goed wijs in de kop,” zei Maatje, die 't merkte. „'t Is ook nogal wat om bang voor te wezen! 't Zijn toch zeker maar gewone jongens? Je ben net een bange haas, Janne!”

Ja, dat was zo. Janneke was een bang meisje. Maar al gauw wende ze aan de twee vreemde jongens uit de stad. Trouwens, 't was vakantie en daar had je Maatje, die ieder ogenblik kwam aangelopen. Die was al gauw beste vrienden

met de twee broers. Ze leende haar slee, ze wees de beste plaatsen in het duin, waar je met een vaartje van af kon glijden. Maatje was overal de gids. Alles wist ze te vertellen: van de grachten om het oude onbewoonde kasteel. Dat die zo diep waren dat je er wel verdrinken kon, als je niet oppaste. Over het drijfzand op het strand sprak ze. Je moest de plaatsen weten, anders zakte je er in weg. Eerst zakten je schoenen en dan je hele lijf. Met je hoofd stak je er dan nog bovenuit, totdat dit ook in de diepte wegzonk. Met Maatje samen durfde Janneke dan wel meegaan om al die plaatsen te wijzen. Vaak liep ze er maar stil bij en luisterde naar al de bekende verhalen. Zo werd het toch wel een vrolijke vakantie. Moeder vond het best, dat Janneke het een tijdje vrolijk had met Maatje en de jongens, want altijd bij je moeder thuis, had ze glimlachend gezegd, dat is ook niks. Zo waren ze dan met alle andere kinderen wezen schaatsenrijden op de vijvers van het kasteel en Janneke had af en toe wat mogen scharrelen op Maatje's schaatsen of op die van Wim, de jongste van de twee broers. De ouders van de jongens hadden getraceerd op hete chocolademelk en koek en tegen dat het Kerstmis was, had Janneke alle verlegenheid afgelegd en 't kon gebeuren, dat ze even dolvrolijk was, als de anderen. Als zotten konden ze soms lachen en wee als lange Pier, de arme dorpsgek voorbijkwam. Dan wisten de jongens van pret geen maat meer. Dan begonnen ze te plagen en te roepen. Maatje had het verteld, hoe malle Pier gek was op poppen en dat de meisjes de hunne altijd weghielden als hij voorbijkwam, omdat hij ze anders wegpkakte en ergens verstopte. Ook vandaag, na 't schaatsenrijden, kwamen ze hem tegen. Schuw sloop hij aan de andere kant van de straat, vlak langs de huizen. Hij boog zich daarbij wat naar de grond. Zeker dacht hij dan minder zichtbaar te zijn voor de plaaggeesten. Maar Wim en Dolf hadden hem al heel gauw in de gaten. Ze liepen naar hem toe en daar begon het spelletje:

„Pier, waar zijn je poppen? Heb je ze thuis gelaten, lelekerd? Weet je wel, dat ze schreeuwen van kou en van honger? De politie zal komen en je alle poppen afnemen, omdat je er niet goed voor zorgt!”

Ook Maatje was er bij gekomen. Ze plaagde niet mee, maar ze had vreeslijke pret om de jongens en om het angstige gezicht van malle Pier. Ze schaterde het uit, toen hij het op een lopen zette met zijn lange benen knikkend in de knieën. Maar Janneke kon om Pier niet lachen. Van moeder had ze 't geleerd: nooit spotten met een anders narigheid. En als een mens niet goed bij zijn zinnen was, dan moest dat toch wel heel naar wezen! Ze drong bij de jongens op doorlopen aan:

„Toe nou, Wim, laat hem nu! Moeder wacht ook met het avondeten. Ze zal 't niet begrijpen, waar we blijven!”

„Hij is gek!” riepen de jongens, die 't een aardig nieuwtje vonden, een man, die zijn benul kwijt was en voor wie je geen angst hoefde te hebben. In een jolige stemming kwamen ze thuis en onder 't brood eten met Janneke en haar moeder, raakten ze met het grappen maken niet uitgeput. Daar kwam Dolf op een aardig idee:

„Maatje heeft verteld, dat op de villa, waar je moeder uit schoonmaken gaat, een Kerstboom is. Hij moet voor het raam staan en 't moet een prachtig gezicht zijn!”

„Is 't toch waar?” vroeg Janneke's moeder verbaasd, want in die tijd was 't nog geen gewoonte, dat er kerstbomen bij de mensen in huis stonden. Je had er een enkele voor de Zondagsschool, maar de ouders van Maatje en ook Janneke's moeder waren niet kerks en zo was het zien van een verlichte Kerstboom een nieuwigheid voor de twee vriendinnen.

„'k Vind 't best, dat Janneke meegaat, als jullie naar die Kerstboom gaat kijken”, had moeder gezegd. „Maar dan niet te laat thuiskomen en op de villa niet lastig wezen. Aan deze kant van het hek blijven, hoor!”

Met z'n vieren zijn ze toen gegaan. In die tijd was er geen electrisch licht en geen gas. De straatlantaarns brandden op petroleum en zo was het aardig donker in het dorp. Op de weg naar de villa was helemaal geen licht. Een heel klein beetje angstig vond Janneke het. Ze drong dicht tegen Maatje aan. Die was zo vrolijk en dol als het maar wezen kon. Echt in een vacantiestemming. Zelfs toen ze in de verte de schittering zag van de verlichte Kerstboom, kon ze nog het lachen niet laten. Er stonden nog enige kijkers, een paar oude vrouwen en wat stille, ernstige mannen. Ze stonden daar in de donkere laan en keken en kwamen onder de indruk. Want zoveel kaarsen aan een boom! 't Was een prachtig en weinig bekend gezicht. Ook Janneke kon met de anderen niet meer meelachen. Zo mooi schitterde al dat licht, zo vrolijk, maar toch ook zo ze zocht naar het juiste woord en toen wist ze: „plechtig” was het, als bij een heel voornaam en deftig feest. 't Lachen heeft haar gehinderd. Een heel uur lang zou ze wel willen kijken naar al dat moois. Ze voelde de kou niet en het is net of ze uit een droom wakker schrok, toen Maatje haar plotseling bij de arm vatte en haar meetrok:

„Kom meid, we gaan weer verder! Dolf heeft iets leuks bedacht! Veel leuker dan een Kerstboom, waar je alleen naar kijken mag en waarvan je niet eens zo'n gekleurde bal mag afplukken!”

Daar gingen ze weer met z'n vieren. De Noord Oosten wind blies hen de kant van het dorp uit. Hij rukte aan de witte kanten mutsjes en speelde met de wijde rokken en schorten. Dat maakte het troepje nog vrolijker en zotter. Al gauw kon ook Janneke de verlichte boom vergeten. Haar klompjes klepperden met de anderen door de stille straten en het was of ze dansten van pret. Daar kreeg ze te horen, wat Dolf voor grappigs bedacht had:

„We gaan belletje trekken, Janne!” fluisterde hij met zijn schorre jongensstem.

„Zo meteen, als we in 't dorp zijn! Da's zo'n leuk spel. We doen het altijd in 'de stad. Maar zachtjes praten hoor en vlug wezen!”

Jannetje heeft dat spel zo gauw niet begrepen. Toen werd 't haar uitgelegd: je trekt aan iemands bel en dan loop je hard weg en dan komen ze voor niks naar de deur en dan sta je om de hoek van de straat te kijken en hebt reuze-pret, als ze de voordeur openmaken en naar alle kanten rondkijken en dan ga je weer verder naar een ander huis!

Ze heeft bij die woorden even aan moeder gedacht. 't Was haar altijd geleerd, dat ze de mensen niet lastig mocht vallen. Nette manieren en nooit vergeten, dat vader postbode in het dorp is geweest. Dat was even deftig als de diender. Maar de anderen waren zo opgewonden dat ze 't ook werd. Haar wangen

gloeiden van de wind en van de pret, die te wachten stond. Toen wilde ze aan vader en moeder niet meer denken. Echt vrolijk wou ze zijn. Echt pret hebben. En wat stak er nu voor kwaad in oms eens aan iemands bel te trekken . . . ? Eerst bij Janus den bakker. Stil . . . ! Zachtjes . . . ! Waar was de bel? Die was er niet! Maar een klopper heeft hij op z'n deur. Een paar harde slagen! Dan rennen ze weg. Om de hoek van de straat wachten ze. 't Is bijna donker, maar als de deur opengaat zien ze Janus bij 't flauwe licht van de lantaarn. Hij kijkt rond. Hij is verbaasd. In die tijd zijn ze in het dorp niet gewend aan het belletje trekken in de avond. Ze horen hem iets mompelen. Jannetje staat te beven op haar beentjes! Als hij nu eens naar buiten komt met een stok en haalt hen in en slaat er op . . . ? Maar juist die angst maakt het spel zo prettig, zo heel anders dan een gewoon spelletje. Met de anderen sluipt ze rillend van kou en van opwindning naar een volgend huis, dat van den notaris. Een deftig groot huis met een bel en een straatlantaarn vlak vóór de ramen. Hard trekt ditmaal Maatje aan de bel. Ze gichelt er bij en Dolf fluistert, dat ze stil moet wezen. Maar ze kan het lachen niet meer laten en ze rennen zo hard weg, dat het dienstmeisje als ze de deur opent, hen wel horen moet:

„'t Is een schande! En dat op Kerstavond!” roept ze in de donkere nacht.

Van dat roepen worden ze nog vrolijker. Dolf en Wim zeggen, dat het hier in 't dorp nog veel leuker is dan bij hen in de stad en Janneke vergeet moeder en vergeet dat het laat is. Pret heeft ze! Echt doller pret! Van huis naar huis gaan ze. Hoe langer hoe driester worden ze tot ze eindelijk voor 't huis van den nieuwen dominee staan. Dan schrikt Janneke even terug. Moeder is niet kerks, maar dat weet ze toch: een dominee, dat is een ander mens dan iedereen. Een dominee, daar moet je eerbied voor hebben, ook al ga je niet naar de Zondagsschool. Maar Dolf is al de hoge stoep opgeklimmen. Hij heeft al aan de bel getrokken. Bijna op hetzelfde ogenblik holt hij weg. De anderen hem achterna. Maar Janneke struikelt over die stoep. Ze verliest haar klompje. De deur gaat open. In de gang brandt een lamp. Een klein meisje op straat, zoekend naar de klomp. Een lange meneer in de voordeur. Met een paar stappen is hij bij haar. In de verte gelach en het klepperen van vlugge voeten. Een hand is op haar schouder:

„Belletje trekken op Kerstavond? Kon je zo gauw niet weggkomen met de vriendinnen?”

Zo verlegen is ze nog nooit geweest. Ze heeft willen wegvlugten, maar die hand en die lastige klomp

„Kom, veel leuker bij ons dan op de straat met je kornuitjes!”

Haar handje voelt ze door zijn grote hand gegrepen. Hij trekt haar zacht de stoep op:

„We zullen maar niet vragen, hoe je heet en waar je woont. Dat vinden belle-trekkers nooit prettig. Niet bang wezen, zus! Dominees eten kleine meisjes niet op. Zo, laat de klompjes maar op de mat staan. Dan gaan we eens binnen kijken!”

Als de deur van de woonkamer opengaat, durft Janneke haar ogen niet opslaan. Ze zou willen huilen en durft het niet, vluchten en kan het niet. Altijd nog houdt de hand haar vast. Nu spreekt de vrolijke stem:

„Nog een gast, die onze Kerstboom wil zien, jongens! Zing maar eens een mooi lied voor haar, want ze is nog wat verlegen!”

Tot vlak bij de Kerstboom voert de hand haar, maar Janneke heeft van de mooie lichten, de gekleurde ballen en zilveren slingers niets gezien. Ze stond daar als een heel schuldig, een heel angstig meisje. Eerst toen al de anderen, de vriendelijke dominee, de mooie mevrouw, de gasten en de kinderen, die ze niet kende en die zeker uit de stad kwamen, eerst toen die in de hoek van de kamer bij de piano hun Kerstliederen zongen, eerst toen heeft ze de ogen opgeslagen. De zangers staan met de rug naar haar toe. Ook de vrolijke, jonge dominee kijkt naar Janneke niet om. 't Is nog zo lang niet geleden dat hij zelf als jongen belletje trok in de stadsstraten. Hij kan het best vergeven en er om lachen. Daarom zal hij het kleine meisje eerst rustig van de Kerstboom laten genieten. Dan krijgt ze wat lekkers te eten en te drinken en dan maar gauw naar huis, zodat ze daar niet ongerust worden.

Zo heel lang heeft het niet geduurd, of Janneke is vrijmoediger geworden. Nooit heeft ze van zo dichtbij een Kerstboom gezien. Wat een kleuren! Wat een licht! Stil, heel stil staat ze en staart maar naar al dat moois. Al gauw vergeet ze de zangers. Zou ze even met de vinger aan dat blinkende lantaarntje mogen raken? Zouden die slingers echt van zilver zijn ? Die gouden ster, is dat nu echt goud? Dan moet de nieuwe dominee wel heel rijk wezen! Kijk, onder de boom ligt ook nog wat: koek en chocola, sinaasappelen, gekleurde noten, een houten paardje, een pop wat een prachtige pop! Voor wie zou die wezen? Voor een van de kinderen uit de stad, die daar staan te zingen? Ze weet: dominee heeft nog geen kinderen. Die is nog maar net hier komen wonen met zijn jonge vrouw. Lang kijkt ze naar de pop. Dan durft ze een stapje terug te gaan en achter de boom te kijken. O, wat is dat mooi ! Een klein open huisje! Daarin staat een wiegie en daarin een kindje. Het heeft nog geen kleertjes aan. Het strekt de armpjes naar haar, naar Janneke uit, als wilde het bij haar zijn. In 't huisje staat een koetje en een ezeltje met lange oren. Maar dan is 't geen huisje, dan is 't een stal! Wat doet nu zo'n klein kindje zonder kleertjes in een stal ? Als ze 't er eens even uitnam, even uit de wieg in haar warme handje. Het eens van nabij bekijken Och wat een liefje!

Het heeft de oogjes wijd open. Het kijkt haar aan, alsof het zeggen wil: Bij jou, Janneke, zou 'k het beter hebben dan in een stal bij 't koetje en de ezel. Stil maar, klein popje, zo lang ze zingen, mag je bij Janneke wezen, in haar hand. Heb je 't zo koud? Zou je heel even in de warme zak willen onder Janneke's schort? Heel even maar ? Ze heeft geen ogenblik het plan gehad om het mooie poppetje weg te nemen, Neen, zo is Janneke niet. Maar 't is geweest, of het poppetje een echt kindje was. Ze heeft even alle andere dingen en mensen vergeten. Het kleine naakte ding heeft ze willen warmen. Meer niet. En dat nu juist op dat ogenblik de muziek plotseling moest zwijgen! Daar stond ze nu bedremmeld en nog veel schuldiger dan eerst, bij de Kerstboom. Kijk, daar kwam de dominee op haar toe. Net nog heeft ze tijd om de hand uit de zak te halen. O, als dominee nog even weg wilde gaan, dat ze het kindje weer terugleggen kon in de wieg . . . ! Maar dominee is niet weggegaan:

„Zo zus! Heb je nu eens goed de Kerstboom bekeken, terwijl wij zongen? En wil je nu wat mee naar huis nemen? Dan moet je mevrouw maar eens vriendelijk aankijken!”

Maar Janneke kan niemand aankijken. Ze is op het punt om in tranen uit te barsten, want wat moet dat nu met het kindje in haar zak? Nooit zal ze 't durven zeggen, wat ze gedaan heeft! O, dat ze weg kon lopen en nooit meer iemand zien! Maar daar krijgt ze een zakje in de hand gestopt. Koek en chocola, noten en een appel weet ze er in.

„We zullen je maar niet langer houden, anders worden ze thuis ongerust.”

't Is de stem van de vriendelijke domineesvrouw. Meteen is daar de dominee geweest, die haar de hand zacht op de schouder legt en haar naar de deur voert. In de gang fluistert hij haar toe:

„Kom je nog eens bij ons terug, zus? En . . . belletje trekken moet je maar niet meer doen. Je lijkt me een veel te zoet en te verlegen meisje om zulke spelletjes te doen.”

Ze heeft alleen kunnen knikken. Niets heeft ze kunnen zeggen. Daar stond ze weer op de stoep net als zo even. Maar o, wat moet ze toch beginnen? Nu heeft ze gestolen! Kan ze nog terug? Die vriendelijke dominee, zou ze 't hem durven vertellen . . . ? Neen, neen! Dat nooit. Van jezelf zeggen, dat je iets gestolen hebt, dat zou toch geen mens kunnen? Alsof het kleine poppetje in haar zak van lood was, zo zwaar heeft het haar gewogen. Als een nietig, bedrukt, angstig Janneke is ze dien avond bij moeder thuis gekomen. Die heeft gedacht, dat haar dochttertje moe was van alle opwinding. Ze heeft wat naar de Kerstboom in de villa gevraagd en Janneke heeft korte antwoorden gegeven en gevraagd of ze maar gauw naar bed mocht.

De andere dag heeft ze Maatje gezien en de jongens. Waar ze toch was gebleven? Ze dachten, dat de nieuwe dominee haar had opgepakt en ze hadden in een volgende straat op haar gewacht. Toen ze niet kwam, zijn ze verder gegaan. Was 't waar? Had dominee haar gepakt? Maar Janneke heeft verteld, dat ze haar klomp verloor en dat ze naar huis was gegaan. Niets heeft ze verteld over de Kerstboom bij dominee. Ze is bang, heel erg bang, dat iemand, zelfs haar beste vriendin weten zal, dat ze een dief is. Angstig houdt ze het poppetje verstopt in haar zak. Ze durft het er niet eens uit te halen, want dan zou ze

er mee spelen gaan en dat mag ze niet. Een dief hoort onder de toren te worden opgesloten. Die hoort geen plezier te hebben. Ellendige Kerstdagen zijn het geworden en o, nog lang daarna zijn alle dagen even naar. De jongens gingen naar de stad terug. De school begon weer. Maatje was als altijd vol grappen, maar Janneke kon niet meer recht vrolijk wezen. Ze liep een straat om, als ze in de verte den diender of dominee zag lopen. Altijd moest ze denken aan het lege wiegje en aan het poppetje, dat niet van haar was, dat ze zo graag zou willen teruggeven en dat ze toch houden moest, omdat ze 't niet durfde.

Niemand begreep, wat Janneke scheelde: Maatje niet, moeder niet en de kinderen op school nog veel minder. Zo begon ze eenzaam te worden, want niemand vond het gezellig bij zo'n stil, verdrietig meisje. Moeder sprak van den dokter en dat Janneke zeker een beetje ziek was, maar haar dochtertje smeekte zo erg en ze was zo bang, dat de dokter haar geheim zou raden, als hij haar in de ogen keek, dat moeder eindelijk beloofde, dat ze nog wat zou wachten. En toen op een dag, 't was zeker al veertien dagen na de Kerstavond, daar begon het dorp te fluisteren. Het begon op school: Bij de Kerstboom van dominee had een kribbetje gestaan met het Jezuskindje. Op eerste Kerstdag was het kribbetje leeg geweest en nergens hoe ze ook zochten,, was het Jezuskindje meer te vinden

Toen begonnen ook de ouderen het op straat aan elkaar te vertellen: „Hoe bestond het! Wie stelde er nu een Jezuskindje? Dat moest wel een heel brutale dief zijn. Maar die zou gestraft worden, hoor! Zo iets slechts! Daarvoor zou Onze Lieve Heer wel zelf zorgen, dat den dief iets heel ergs overkwam!”

De eerste keer, dat Janneke het hoorde, was ze nog sprakelozener dan ze voordien was. Om beurten was ze wit en rood geworden. Ja, nu was het bekend. Nu wist het hele dorp het. Nu zou het niet meer lang duren, of Onze Lieve Heer, zou een vreeslijke straf voor haar bedenken! En al was ze dan nooit op de Zondagsschool geweest, toch heeft ze van de meisjes op school gehoord van Jezus, hoe Hij geboren is, lang geleden in een stal. Ze heeft nooit geweten, of ze het verhaal wel geloven kon, want moeder sprak er niet over. Natuurlijk, als je met iets niet te maken hebt, dan komt het er niet veel op aan, of je er al of niet in gelooft, maar als je 't Jezuskindje zelf hebt gestolen uit Zijn wieg, dan ga je alles geloven, wat je er van hoort. Uit angst ga je geloven. Uit angst ga je herinneren, alles wat je wel eens hoorde vertellen: dat Jezus bij God in de hemel is. Dat Onze Lieve Heer precies doet zoals Jezus het wil: straffen of vergeven Als stelen al erg is, hoeveel erger dan wel om het Jezuskindje mee te nemen en er niets van te zeggen. Ja, dat weet Janneke heel zeker: daar volgt een vreeslijke straf op! En omdat ze nu zo heel angstig werd, heeft ze iets bedacht waardoor de straf misschien minder erg zou worden: ze zal het poppetje niet houden. Ze zal het ook niet terugbrengen. Neen, dat durft ze niet. Maar als je iets dat je steelt, niet meer voor je zelf houdt, als je er nooit meer naar kijkt en er nooit mee speelt, misschien dat het dan zo heel erg niet is. Op een vroege morgen in Januari heeft ze het gedaan. 't Is nog schemerdonker geweest. Ongemerkt is ze de achterdeur van het huisje uitgegaan. Het schelpenpadje is ze afgelopen, toen een paar straten tot ze aan de laan kwam die grensde aan de grote villa. Daar is ze blijven staan bij het hek, waar de grote hoge

rhododendron groeide als een dicht bosje. Het Jezuskindje heeft ze uit de zak genomen in bei haar handjes. Bij 't schemerlicht heeft ze er vertederd op gestaard. O, als het toch eens niet gestolen was! Als het toch eens van haar mocht wezen! Het koude, naakte poppetje heeft ze tegen de warme wang gedrukt tot afscheid. Toen heeft ze de blaren van de rhododendron opzij geduwd, daar waar ze het lijsternest wist. Veilig ligt het daar tussen de takken, een mooi, onbewoond nest met een zacht veren kleedje op de bodem. Voorzichtig legt Janneke er het poppekind in:

„Je hoeft het niet koud te hebben, Jezuskindje. Ik zal je toedekken met blad en mos.”

Het Jezuskindje met de wijd open ogen heeft eerst verwonderd en toen dankbaar gekeken, tot blad en mos ook de oogjes dekten. Tevreden is Jannetje naar huis gegaan. Nu zal ze kunnen vergeten. Een nest is wel geen wiegje, maar warm en zacht is het toch zeker en misschien . . . héél misschien zal Onze Lieve Heer niet straffen, als Hij ziet, dat ze het Jezuskindje aan de lijsters heeft gegeven, die het 's nachts warm zullen toedekken met hun vleugels.

Ja, de lijsters . . . ! Jaar in, jaar uit hebben ze in de goed beschutte rhododendron gebroed. Als nu het voorjaar komt, als het speenkruid bloeit, zullen ze hun nest eens keurig opknappen. Maar wat is dat....? Wat is dat voor griezels in hun nest? Iets hard. 't Is geen eierschaal. 't Is groot. 't Is een vijand, die het nest onveilig maakt. De vogels vliegen weg. Dit jaar zullen ze ergens anders hun eitjes uitbroeden.

Jannetje weet hier niet van. Ze kijkt nooit meer naar het nest met het poppekindje. Maar één is er, die er wel naar kijkt. Dat is gekke Pier. Altijd heeft hij op het dorp gewoond en als 't voorjaar werd, heeft hij naar nesten en eieren gezocht. Niet om ze leeg te roven! O neen, hij vindt jonge vogeltjes bijna het mooiste, wat er op de wereld is. Nog mooier vindt hij poppen, maar die ziet hij niet vaak, want de kinderen in het dorp waarschuwen elkaar: „Pas op! Daar heb je gekke Pier! Laat hij je pop niet zien, anders pakt hij ze weg!”

En daar vindt hij me nu op een vroege morgen van 't voorjaar, in het lijsternest, dat hij zo goed kent, een poppetje, zo prachtig en fijn! Met zulke kleine

handjes en voetjes! Dadelijk heeft hij geweten: de lijststers hebben dat voor hem in het nest gelegd. Om er voor te zorgen. Om het warm te houden in bei zijn handen. Die vouwt hij dan ook voorzichtig om het stenen, naakte lijfje. Sinds dien kunnen de mensen hem zien lopen, elke dag met de handen voor zich uit gevouwen, als droeg hij iets heel kostbaars. Maar de jongens in het dorp zien er iets anders in: „Kijk, gekke Pier loopt te bidden!” Dan zet de arme onnozele het op een lopen en de plaaggeesten hem achterna: „De malle! Hij blijft bidden, ook al draaft hij als een opgejaagde hond!” Pier weet niet eens, wat bidden is. Hij wil alleen zijn poppetje beschermen en koesteren in zijn grote, plompe handen.

Maar Janneke, die is het, die leerde bidden. Janneke, die nooit naar de kerk ging, die niet eens goed wist, wat het Kerstfeest betekende, die leerde nu bidden. Want wat was er gebeurd . . . ? Opeens had ze 't gehoord en iedereen sprak er over: 't was gekke Pier, die het Jezuskindje gestolen had! Op een keer, dat hij voor de jongens hard was weggelopen, was hij gevallen. Zo maar, lang uit op de straat. Daarbij was een heel klein poppetje uit zijn handen gevallen. De jongens hadden het opgeraapt en naar dominee gebracht: of dit ook het gestolen Jezuskindje uit de kribbe kon wezen? En dominee had het herkend. Hoe kon het in malle Pier zijn handen gekomen zijn? Zelf heeft dominee al die weken gedacht, dat het kleine belletrekkertje op de Kerstavond het poppetje had weggenomen. Ze stond immers heel alleen bij de Kerstboom? Hij heeft daarover gezwegen. Hij is nu lang genoeg in de gemeente om te weten, wie dat meisje was. Misschien, je kunt nooit weten, zal ze eens berouw krijgen en bij hem komen om hem alles te vertellen. Maar Janneke kwam niet en inplaats daarvan valt het Jezuskindje uit malle Pier zijn handen . . . !

Terwijl dominee daar op een avond over peinst, heeft Janneke de handjes gevouwen en zonder dat moeder het merkt, knielt ze voor de bedstee: „Lieve Heer, wil je zeggen, wat ik doen moet? Pier krijgt de schuld en ik heb het gedaan. En ik durf het niet te zeggen”.

Uit nood, uit angst was Janneke gaan bidden en ook omdat ze, sinds ze het Jezuskindje uit de kribbe haalde, voor het eerst luisterde naar de verhalen, die de kinderen van de Zondagsschool deden. En omdat God in Zijn mooie hoge hemel alle gebeden hoort, ook dat van zo'n klein meisje als Janneke, stond ze de volgende dag op en wist ze opeens, wat ze doen moest:

„Moeder, mag ik, net als de anderen, naar Zondagsschool?”

Moeder is verwonderd geweest. Hoe komt haar Janneke er aan? Maar ze heeft als een wijze Moeder niet gevraagd. De nieuwe dominee is jong en ze heeft horen zeggen, dat hij prachtig vertellen kan.

Zo is dan dat verlegen Janneke de volgende avond, terwijl de mensen van het dorp de avondboterham aten, nog eens de hoge stoep opgegaan van de pastorie en als ze daar, heel nietig, heel bang voor dominee staat, vergeet ze dat ze kwam om te vragen, of ze op Zondagsschool komen mag, maar wel heeft ze alles opgebiecht: van 't belletje trekken, van 't Jezuskindje, dat ze maar heel even uit de krib had genomen . . . „maar ik wist niet, dat het 't Jezuskindje was”, . . . van het lijsternest van Pier, die zo veel van poppen hield en dat die nu de schuld kreeg en dat de jongens hem nog veel erger plaagden,

nu ze dat wisten Toen ze zover met het verhaal gekomen was, zou ze net heel, heel erg gaan huilen, want nu had ze zo'n berouw. Maar dominee lei net als op de Kerstavond zijn hand op haar schouder en zei:

„Niet huilen Janneke. Ik wist wel, dat je eens zou komen en ik wist immers dat jij het Jezuskindje genomen had. Maar wat heb je er goed voor gezorgd! Toch zullen we het een volgend Kerstfeest niet weer gebruiken. Dan kopen we een nieuw poppetje om in de kribbe te leggen. Want nu heb je al deze weken zoveel angst en verdriet gehad, dat je wel iets nodig hebt om je weer gelukkig te maken. Daarom mag jij het poppetje zelf houden. Als een herinnering aan Kerstfeest”.

Vuurrood is Janneke geworden. Van blijdschap. Maar dan is er plotseling een andere gedachte, die ze uitspreken gaat:

„Pier Mag ik het poppetje aan Pier teruggeven, dominee? Hij had er zo'n schik mee en hij zal zo bedroefd zijn”.

Dominee heeft geglimlacht: het Jezuskindje beschermd door de handen van malle Pier, een arm mens zonder verstand Maar hij heeft het Janneke niet geweigerd. Eerst als ze op het punt staat naar huis terug te gaan, bedenkt ze, waarvoor ze gekomen is:

„En of ik as 't blief op de Zondagsschool mag komen. 't Mag van Moeder”.

„Waarom wil je dat, Janneke?”

„Ze zeggen, dat u zo mooi vertelt van Kerstfeest en en ik wou weten, waarom het Jezuskindje in een stal werd geboren”.

„'t Kindje Jezus werd in een stal geboren bij de os en de ezel, tussen stro en hooi”, heeft dominee toen gezegd, „omdat het zou opgroeien tussen de armen,

de verdrietigen, de eenvoudigen. Omdat Jezus niet alleen de rijken, maar alle mensen, gelukkig wil maken”.

Heel stil heeft Janneke naar de woorden geluisterd. Ze heeft ze niet alle begrepen, maar iets ervan wel. Ze heeft het stenen Jezuskindje uit de hand van dominee gekregen en gevraagd:

„Ook voor malle mensen als Pier is Hij gekomen?”

„Ook voor de malste, ook voor de dwazen en gekken is Jezus op aarde gekomen”, heeft dominee geantwoord.

„Wil dominee dan aan iedereen zeggen, dat Pier het Jezuskindje niet heeft gestolen?” heeft ze nog gevraagd.

En het antwoord was een verrassing:

„Niemand stal het Jezuskindje, Janneke. Het moest een tijdje bij je wezen om je eerst ongelukkig en later gelukkig te maken. Want dat ben je nu toch?” Ja, dat was ze. Heel, heel gelukkig omdat ze geen nare geheimen meer had, omdat dominee de vriendelijkste mens was, die ze ooit had gezien, omdat ze naar Zondagsschool mocht en de mooie verhalen zou horen en omdat ze Pier weer blij mocht maken. Nog die eigen dag is ze hem tegengekomen. Van ver heeft ze hem het poppetje getoond, zodat hij niet bang zou weglopen. Toen heeft ze het in zijn grote open hand gelegd. Dadelijk heeft hij het met de andere hand bedekt en zo, de beide handen vóór zich houdend, alsof hij bad, is hij door de straten gegaan, dag in, dag uit zijn kostbaarste schat beschermend en niemand behalve Dominee en Janneke hebben geweten, dat tussen de handen van den dorpsdwaas, warm en veilig, het stenen Jezuskindje lag.